

Jaarverslag 2024 Rekenkamer
Stadskanaal

Stadskanaal
Januari 2025

Rekenkamer Stadskanaal:
mr. R. Afman, voorzitter
drs. G. Seinen, lid
dr. E. Meerstra-de Haan, lid
mr. Y.H. Goedhart, ambtelijk secretaris

1. Inleiding

Hierbij biedt de Rekenkamer (RK) Stadskanaal u het jaarverslag over 2024 aan.

Rekenkamer en Klankbordgroep sinds 1 januari 2024

Eind september 2022 is de Wet versterking decentrale Rekenkamers aangenomen. Dit had gevolgen voor de rekenkamerfunctie van Stadskanaal, die hierop moest worden aangepast. Daarom is op 18 december 2023 een voorstel aan de raad voorgelegd om de Rekenkamercommissie om te vormen naar een Rekenkamer, waarin dezelfde voorzitter en leden opnieuw zijn benoemd. Hierbij is ook een nieuwe verordening vastgesteld. Hierbij is op 11 maart 2024 een Klankbordgroep ingesteld, bestaande uit 4 raadsleden, die het eerste aanspreekpunt is voor de rekenkamer. Inmiddels zijn er twee bijeenkomsten van de Klankbordgroep samen met de Rekenkamer geweest, de Rekenkamer heeft dit als prettig en constructief ervaren. Hierbij is ook het budget van de Rekenkamer tegen het licht gehouden, dat sinds de instelling in juli 2019 nog steeds hetzelfde bedrag is ondanks de stijging van vergoedingen en andere kosten. Hier zal in 2025 besluitvorming over volgen.

In dit jaar zijn de volgende onderzoeken uitgevoerd, afgerond en/of opgestart:

- Quick Scan rol gemeenteraad bij de Omgevingswet
- Gezamenlijk rekenkameronderzoek inkoop Jeugdhulp
- Quick San onderzoek grondbeleid

Verder heeft de Rekenkamer in 2024 twee keer een nieuwsbrief aan de raad uitgebracht waarin de raad en het college zijn geïnformeerd over de voortgang van de werkzaamheden.

2. Onderzoeken in 2024

Onderzoeksprogramma 2023/2024

Mede op basis van uw voorkeuren heeft de Rekenkamer (RK) een onderzoeksprogramma voor 2023/2024 opgesteld, waarbij voor 2024 gekozen is voor twee á drie Quick scan onderzoeken:

- Quick Scan rol gemeenteraad bij de Omgevingswet
- Quick San onderzoek grondbeleid

Daarnaast is het volgende onderzoek al in 2022 gestart gezamenlijk met bijna alle Groninger Rekenkamer(commissie)s:

- Gezamenlijk rekenkameronderzoek inkoop Jeugdhulp

Dit naar aanleiding van het verzoek dat wij als Rekenkamercommissie Stadskanaal in 2022 kregen van de rekenkamers van de gemeenten Groningen en Westerkwartier. Deze beide Rekenkamers hebben besloten een onderzoek in te stellen naar de inkoop van jeugdhulp voor de Groninger gemeenten.

Hieronder lichten wij per onderzoek de stand van zaken toe.

2a. Quick Scan rol gemeenteraad bij de Omgevingswet

Centrale onderzoeksvraag

Benut de gemeenteraad de beleidsmatige ruimte die er is binnen de Omgevingswet en zijn de financiële consequenties van de Omgevingswet bij de raad in beeld?

Conclusie

- De raad heeft de verplichte opgaven vanuit de Omgevingswet vóór inwerkingtreding van de Omgevingswet per 1 januari 2024 genomen.
- De opgaven voor het participatiebeleid en het (nieuwe) financieel arrangement en (nieuw) mandaatbesluit met de Omgevingsdienst Groningen zijn nog niet genomen. Dit gebeurt in de loop van dit jaar.
- De voorbereidingen om te komen tot een omgevingsvisie zijn opgestart. De raad zal hierbij gebruik moeten maken van zijn eigen beleidsruimte om richting te geven aan fysieke leefomgeving voor de komende jaren. Dit geldt ook voor het omgevingsplan 2.0 dat na vaststelling van het omgevingsplan 1.0 wordt opgesteld. De raad speelt tot op heden een passieve rol, maar is door de ambtelijke organisatie goed meegenomen qua kennisoverdracht en het bieden van inzicht in de mogelijkheden die de Omgevingswet biedt.
- De financiële consequenties van de Omgevingswet zijn inzichtelijk als het gaat om de korte termijn. Tot en met 2023 zijn voor het opstellen van het omgevingsplan 1.0 incidentele middelen in de begroting opgenomen. Dit is een tijdelijk plan, het 'echte plan' conform de Omgevingswet zal in 2024 gestart worden. Hiervoor zullen nog middelen aangevraagd worden bij de raad. De structurele lasten die gepaard gaan met de uitvoering van de Omgevingswet zijn op dit moment nog niet bekend.

Aanbevelingen

De aanbevelingen luiden als volgt:

- De raad stelt de omgevingsvisie en het omgevingsplan vast. Dit zijn vanuit de Omgevingswet belangrijke instrumenten om richting en invulling te geven aan de eigen beleidsruimte bij de fysieke leefomgeving. Wees je als raad goed bewust van deze rol en blijf investeren in het verkrijgen van voldoende kennis van en overzicht over de complexe materie. Bepaal met welke ambities de kaderstellende rol actief kan worden opgepakt.
- Geef de griffie een nadrukkelijke rol in de ondersteuning van de raad op procesniveau, zodat de raad als het gaat om de Omgevingswet tot weloverwogen keuzes kan komen

Bespreking in de raadscommissie en raad

Het rapport met conclusies en aanbevelingen is vervolgens toegelicht en besproken in de raadscommissie van 22 april 2024 en daar is met brede instemming kennisgenomen van dit rapport. Dit rapport is vervolgens in de raad van 13 mei 2024 besproken, waarbij de aanbevelingen uit het rapport unaniem door de raad zijn overgenomen.

2b. Quick San onderzoek grondbeleid

Centrale onderzoeksvraag

Hoe ziet het huidige grondbeleid van de gemeente eruit en hoe kan het grondbeleid er in de toekomst uitzien, welke keuzes zijn daarin te maken?

Planning

Inmiddels is het onderzoek afgerond en is de bestuurlijke reactie van het college hierop ontvangen. De Rekenkamer zal het rapport met conclusies en aanbevelingen aanbieden bij de gemeenteraad. Daarna zal het onderzoeksrapport ter bespreking worden geagendeerd voor de raadscommissie van 3 februari 2025 en de daaropvolgende gemeenteraad.

2c. Gezamenlijk rekenkameronderzoek inkoop Jeugdhulp

Wij hebben als Rekenkamercommissie Stadskanaal in 2022 een verzoek ontvangen van de rekenkamers van de gemeenten Groningen en Westerkwartier. Deze beide Rekenkamers hebben besloten een onderzoek in te stellen naar de inkoop van jeugdhulp voor de Groninger gemeenten. Wij hebben als Rekenkamercommissie Stadskanaal aangegeven graag mee te doen aan dit onderzoek, vooral omdat hierin met nagenoeg alle Groninger Rekenkamer(commissie)s wordt opgetrokken. Het benodigde budget hiervoor van €2000 is door de fractievoorzitters toegekend.

Centrale onderzoeksvraag

De hoofdvraag van het onderzoek luidt: in hoeverre sluit de inkoop van jeugdhulp door de RIGG aan bij de behoeften van de betrokken Groningse gemeenten en op welke wijze is deze aansluiting van vraag en aanbod te verbeteren?

Conclusie

Onderzoeksbureau Socianova heeft het onderzoek uitgevoerd in opdracht van alle Rekenkamer(commissies). Er is een stuurgroep opgericht, waarin dhr. Rom Afman, als voorzitter van de Rekenkamercommissie Stadskanaal, heeft deelgenomen. Het rapport beschrijft de bevindingen met conclusies en aanbevelingen met betrekking tot de samenwerking tussen de deelnemende gemeenten binnen het RIGG (algemeen gedeelte) en een specifiek gedeelte dat ingaat op de situatie in Stadskanaal. Voor de leesbaarheid zijn hier alleen de conclusies opgenomen die specifiek gericht zijn aan Stadskanaal:

- In welke mate heeft de gemeente inzicht in de lokale vraag naar Jeugdhulp? De gemeente Stadskanaal heeft nog onvoldoende inzicht in de lokale vraag naar Jeugdhulp.
 - De gemeente zet in op het verkrijgen van inzicht in de vraag van de jeugd. In het actieplan van de Taskforce worden maatregelen benoemd die het zicht op de onderliggende vraag vergroot en in Oost Groninger verband maakt de gemeente momenteel een cijfermatige analyse gericht op de problemen onder de jeugd.
 - In Stadskanaal maken in vergelijking met het landelijk gemiddelde relatief veel jeugdigen gebruik van Jeugdhulp.
- Wat zijn de lokale bestuurlijke behoeften en beleidsdoelstellingen? En hoe heeft de gemeente de vraag, bestuurlijke behoefte beleidsdoelstellingen uitgewerkt in concreet lokaal beleid?

De gemeente Stadskanaal beschikt niet over een actueel en concreet beleidsplan Jeugd. Wel is er binnen de gemeente veel aandacht voor de jeugd. Dit blijkt onder meer uit de aanwezigheid van een Taskforce Jeugdwet.

- Een van de opdrachten van de Taskforce is het opstellen van een beleidsplan Jeugd. Echter de uitvoering verloopt niet conform planning waardoor een nieuw beleidsplan nog op zich laat wachten.
 - De belangrijkste taak van de Taskforce is het voorbereiden van de inkoop van de lichte en middelzware Jeugdhulp. Het is nog onduidelijk hoe de gemeente Stadskanaal deze vormen van Jeugdhulp wil inkopen en organiseren.
- Hoe heeft de gemeente de vraag, bestuurlijke behoefte beleidsdoelstellingen uitgewerkt in concreet lokaal beleid?
 - De gemeente Stadskanaal beschikt niet over een actueel en concreet beleidsplan Jeugd.

Aanbevelingen

Op welke wijze is de aansluiting van de lokale vraag naar Jeugdhulp op het ingekochte aanbod door de RIGG en gemeenten te verbeteren?

Regionaal 1.

- Maak als Groningse gemeenten concrete afspraken met elkaar over het monitoren van de risico's die gepaard gaan met de invoering van het hybride model. Maak duidelijk welke rol de RIGG hierin heeft.
- Bepaal welke informatie noodzakelijk is om de risico's te monitoren. Verzamel en analyseer de informatie en zorg dat deze in periodieke rapportages wordt aangeleverd. Let daarbij in het bijzonder op de gevolgen voor het regionaal dekkend zorglandschap. Maak duidelijk wie verantwoordelijk is voor het verzamelen en analyseren van de gewenste informatie en het aanleveren van de rapportage.
- Maak van de risico's invoering hybride model een structureel agendapunt tijdens de vergaderingen van de adviescommissie Jeugd. Bespreek tijdens het agendapunt de rapportage met de risicomonitor.
- Maak als Groningse gemeenten afspraken over de inkoop van de middel voorzieningen en blijf de hoog specialistische voorzieningen regionaal of zelfs op bovenregionaal niveau inkopen.

Lokaal: Stadskanaal

- Maak van het uitvoeren van het actieplan van de Taskforce Jeugdwet prioriteit en actualiseer het jeugdbeleid. Gebruik de actualisatie van het jeugdbeleid om een standpunt te bepalen over de inkoop van de lichte, middel en hoogspecialistische voorzieningen.
- Zet bij de doorontwikkeling van het dashboard in op het genereren en analyseren van data dat in ieder geval inzicht geeft in:
- De vraag en problematiek van de jeugdigen en gezinnen in de gemeente Stadskanaal. Maak daarbij ook inzichtelijk wat de trends en ontwikkelingen hierin zijn.
- De voortgang op de doelen die de raad heeft gesteld met het (nieuwe) beleidsplan Jeugd.

- Bespreek als raad met het college welke informatie u verder nog nodig heeft om de kaderstellende, controlerende en volksvertegenwoordigende rol uit te kunnen voeren. Maak met het college afspraken op welke momenten, hoe vaak en in welke vorm u deze informatie wilt ontvangen.

Bespreking in de raadscommissie en raad

Het rapport met conclusies en aanbevelingen is op 10 juni 2024 besproken in een raadsbijeenkomst. Daarna is het onderzoeksrapport besproken in de raad van 9 juli 2024 en hierbij heeft de raad unaniem besloten de aanbevelingen uit het onderzoek over te nemen en hieraan uitvoering te geven.

3. Samenstelling en budget/uitgaven Rekenkamer

De Rekenkamer bestond bij de start van 2024 uit de volgende externe leden: de heer Rom Afman (voorzitter), mw. Greet Seinen (lid) en mw. Erzi Meerstra-de Haan (lid).

De Rekenkamer werd ondersteund door ambtelijk secretaris mw. Yvon Goedhart.

Uitgaven Rekenkamer Stadskanaal 2024

Onderzoekskosten Rekenkamerleden	€ 17.997
Vergoedingen Rekenkamer (externe voorzitter en externe leden)	€ 11.092
Vergoedingen ambtelijk secretaris	€ 13.607
Overige kosten	€ 1.000
Totaal	€ 43.696

Het beschikbare jaarlijkse Rekenkamer budget is € 36.000,-.

De Rekenkamer blijft in 2024 niet binnen het budget. Dit wordt voornamelijk veroorzaakt doordat de vaste lasten zijn gestegen als gevolg van de wijziging van de vergoedingen van de Rekenkamerleden na de omvorming van Rekenkamercommissie naar Rekenkamer sinds 1 januari 2024.

Het budget voor de Rekenkamer(commissie) is sinds 2019 niet gewijzigd en door de stijging van de vergoedingen en de salariskosten blijft er in de praktijk steeds minder geld over voor het daadwerkelijk uitvoeren van onderzoeken. Het beschikbare jaarlijkse onderzoeksbudget blijft daarmee een punt van aandacht en blijft achter bij de ambities van de Rekenkamer. Dit is in het voorjaar met de Klankbordgroep voor de Rekenkamer besproken. Het tekort voor 2024 is meegenomen in de Najaarsnota op het budget van de griffie, die hiervoor nog geld beschikbaar had. Voor 2025 wordt gekeken naar een structurele oplossing hiervoor, ook in het licht van het Rapport “inspiratiekaders effectieve invulling lokale rekenkamer”.